

PYHÄJOEN KUNTA

PYHÄJOEN KUNNAN KONSERNIOHJEET

Kunnanhallitus 30.11.2009

Valtuusto 16.12.2009

SISÄLLYSLUETTELO

1. MÄÄRITELMÄT	1
1.1. KUNTAKONSERNIN MÄÄRITELMÄ	1
1.2. KONSERNIOHJAUS	1
1.3. SIDOSYKSIKKÖ (HANKINTALAKI)	1
2. KUNNAN OMISTAJAPOLITIikka	1
3. KONSERNIOHJEEN TAVOITTEET JA TARKOITUS	1
4. KONSERNIOHJEEN SOVELTAMISALA	2
5. KONSERNIOHJEEN KÄSITTELY JA HYVÄKSYMINEN	2
6. KONSERNIOHJEEN SITOVUUS	2
7. KUNNAN TOIMIELINTEN TOIMIVALLANJAKO	3
7.1. VALTUUSTO	3
7.2. KONSERNIJOHTO	3
7.3. KUNNANHALLITUS	3
7.4. KUNNANJOHTAJA	3
8. ESTEELLISYYS	3
9. KONSERNIRAPORTOINTI	4
10. TOIMINNAN JA TALOUDEN SUUNNITTELU	4
11. KONSERNITILINPÄÄTÖS	5
11.1. KONSERNISSA SOVELLETTAVAT TILIPUITTEET JA TILINPÄÄTÖSKAAVAT	5
11.2. OHJE TIETOJEN ANTAMISESTA KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISEKSI	6
12. KESKITETYT KONSERNITOIMINNOT	6
12.1. KONSERNIN SISÄISET HANKINNAT	6
12.2. HANKINTAYHTEISTYÖ	6
12.3. RAHOITUSTA, SIOITUKSIA JA TAKAUKSEN ANTAMISTA KOSKEVAT OHJEET	6
12.4. HENKILÖSTÖPOLITIikka	7
12.5. RISKIENHALLINTA	7
12.6. TUKIPALVELUT, TIETOJÄRJESTELMÄT JA TILAT	7
13. KUNTAKONSERNIN TARKASTUS JA VALVONTA	7
13.1. KONSERNIN VALVONTA	7
13.2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT	8
13.3. TILINTARKASTAJAN VALINTA	8
14. TYTÄRYHTEISÖJEN NEUVOTTELVELVOITTEET	8
15. TIEDOTTAMINEN KONSERNIA KOSKEVISTA ASIOISTA	9
LIITE 1:	
KONSERNIIN KUULUVAT TYTÄRYHTEISÖT, OSAKKUUSYHTIÖT JA KUNTAYHTY-	
MÄT, JOISSA PYHÄJOEN KUNTA ON JÄSENEÄ, SEKÄ KONSERNIN OMISTUS-	
OSUUS 31.12.2008	10

1. Määritelmät

1.1. Kuntakonsernin määritelmä

Yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Kuntakonserniin kuuluu myös kunnan määräysvaltaan kuuluva säätiö.

1.2. Konserniohjaus

Konserniohjauksella tarkoitetaan omistajaohjausta ja tytäryhteisöjen valvontaa koskevien ohjeiden antamista. Omistajaohjaus on kunnan edustajien päätösvalan käytön ohjaamista yhtiökokouksissa tai vastaavissa toimielimissä. Tytäryhteisöjen valvontaa koskevia ohjeita taas annetaan kunnan omille toimielimille ja viranhaltijoille. Konsernivalvonta tarkoittaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaa, analysointia ja raportointia.

1.3. Sidosyksikkö (hankintalaki)

Sidosyksikkö on kysymyksessä silloin, kun hankintayksikkö yksin tai yhdessä muiden hankintayksiköiden kanssa valvoo yksikkö samalla tavoin kuin se valvoo omia toimipaikkojaan ja jos yksikkö harjoittaa pääosaa toiminnastaan niiden hankintayksiköiden kanssa, joiden määräysvallassa se on.

2. Kunnan omistajapolitiikka

Kunnan omistajapolitiikan tavoitteena on turvata kunnan pitkäjänteinen toiminta ja varmistaa kunnan pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaa ja hoitoon liittyvän päätöksenteon systemaattisuus, pitkäjännitteisyys ja pääoman käytön tehokkuus. Omistajapolitiikalla ohjataan käyttöomaisuuden ja pitkäaikaisten pääomasijoitusten hankintaa, hoitoa ja luovutusta koskevaa päätöksentekoa kunnassa.

Omistajapolitiikassa määritellään kunnan strategisesti tärkeät omistukset, asetetaan sitoutuneen pääoman tuottotavoitteet ja muut tavoitteet, määritellään palvelutuotannon tuotantovälineiden hankintaperiaatteet sekä määritetään vastuut omaisuuden käytössä ja omistukseen liittyvässä raportoinnissa.

3. Konserniohjeen tavoitteet ja tarkoitus

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kunnankonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös kuntayhtymien omistajaohjauksessa sekä muissa yhtiöissä, joissa kunta on osakkaana.

Konserniohjeen tavoitteena on

- yhteisöjen ohjauksen yhtenäistäminen,
- toiminnan läpinäkyvyyden lisääminen,
- kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantaminen ja tiedonkulun tehostaminen.

4. Konserniohjeen soveltamisala

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta.

Luettelo konserniin kuuluvista tytäryhtiöistä, osakkuusyhtiöistä ja kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä, on liitteenä 1.

5. Konserniohjeen käsittely ja hyväksyminen

Konserniohjeen hyväksyy valtuusto.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa ja hallituksissa sekä muiden tytäryhteisöjen vastaavissa toimielimissä.

6. Konserniohjeen sitovuus

Kuntakonsernissa hyväksytyt konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä muuta johdu.

Käyttäessään omistajaohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet. Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan yhteisön toiselle omistajalle tai muulle epäoikeutettua etua yhteisön tai yhteisön toimen omistajan kustannuksella (yhdenvertaisuusperiaate).

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johto ilmoittaa ristiriidasta, mikäli se ei ole vähäinen, välittömästi kirjallisesti kunnan konsernijohtolle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

7. Kunnan toimielinten toimivallanjako

7.1. Valtuusto

- määrittelee kunnan tavoitteet ja sen mukaiset kunnan omistajapolitiikan linjaukset,
- päättää kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista ja
- hyväksyy konserniohjeet.

7.2. Konsernijohto

Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä

7.3. Kunnanhallitus

- nimeää edustajat tytär- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin (hallintosääntö 9 §)
- antaa ohjeet yhtiökokouksessa tai vastaavissa toimielimissä kuntaa edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin, jollei ohjeiden antamisesta ole johtosäännöllä annettu kunnan muulle viranomaiselle,
- seuraa kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toimintaa ja tekee tarvittaessa toimenpide-ehdotuksia havaitsemistaan epäkohdista,
- vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä ja
- antaa valtuustolle selvityksen tytäryhteisöjen toiminnasta ja taloudesta kunnan tilinpäätöksen yhteydessä.

7.4. Kunnanjohtaja

- johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan konsernipolitiikkaa,
- vastaa konserniohjeen mukaan kunnanjohtajalle kuuluvista tehtävistä,
- seuraa kunnan omistajapolitiikan toteutumista ja raportoi tarvittaessa kunnanhallitukselle,
- seuraa kuntakonsernin ja konserniohjeiden toimivuutta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia konsernin rakenteen ja ohjeiden kehittämisestä kunnanhallitukselle,
- järjestää tarvittavat neuvonpidot tytäryhteisöjen kanssa.

8. Esteellisyys

Kunnan luottamushenkilö, viranhaltija tai työntekijä ei ole esteellinen osallistumaan asian käsittelyyn kunnassa, jos hän on kuntakonserniin kuuluvan yhteisön hallituksen, hallintoneuvoston tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsen tai toimitusjohtaja tai sitä vastaavassa asemassa. Esteellisyys syntyy kuitenkin tapauksissa, joissa konserniin kuuluvan yhteisön edut ovat ristiriidassa kunnan edun kanssa tai asian tasapuolinen käsittely edellyttää, ettei henkilö osallistu asian käsittelyyn.

Poikkeus koskee vain yhteisöjäävejä. Mikäli hallituksen jäsenelle tai toimitusjohtajalle on odotettavissa ratkaisusta erityistä hyötyä tai vahinkoa esimerkiksi yhteisöoikeudellisesta vastuustaan johtuen, hän on esteellinen hallintolain 28 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun intressijäävin perusteella.

Esteellisyydestä on säädetty kuntalain 52 §:ssä.

9. Konserniraportointi

Kuntalain 70 §:n mukaan ”Kunnan tytäryhteisön hallituksen tai sitä vastaavan toimielimen on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.”

Tytäryhteisön hallituksen on annettava muitakin kuin varsinaisiin tilinpäätösasiakirjoihin sisältyviä tietoja. Laajennettua tiedonantovelvollisuutta arvioidaan siinä tarkoituksessa onko tieto tarpeellinen kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimisessa tai toiminnan tuloksen laskemisessa, joita ovat esimerkiksi tilinpäätöksen jälkeen toteutunut, määrältään merkittävä luottotappio tai vahingonkorvausvastuu. Laajennettua tiedonantovelvollisuus voi koskea muutaakin tietoa, joka vaikuttaa kuntakonsernin taloudelliseen asemaan tai toiminnan tulokseen.

Liikesalaisuuden piiriin kuuluvat ja muut salassa pidettävät asiat käsitellään emoyhteisönä toimivassa kunnassa salassa pidettävänä.

Osakeyhtiölain 9 luvun 8 §:ssä säädetään osakeyhtiön hallituksen ja toimitusjohtajan oikeudesta ja velvollisuudesta antaa tietoja osakkeenomistajille yhtiöstä.

10. Toiminnan ja talouden suunnittelu

Tytäryhtiöistä Pyhäjoen Teollisuusyhtiö Oy, Pyhäjokisuun Vesi Oy, Kiinteistö Oy Hourunkoski ja Pyhäjoki Data Oy laativat vuosittain kolmivuotisen taloussuunnitelman ja investointiohjelman.

Seuraavan vuoden talousarvio laaditaan samalla tarkkuudella tuloslaskelman ja mahdollisen rahoituslaskelman osalta kuin ne esitetään tilinpäätöksessä. Lisäksi talousarviovuoden jälkeen kaksivuotisessa taloussuunnitelmassa tulee käydä ilmi suunniteltu kehitys keskeisten tulo- ja kuluerien osalta.

Taloussuunnitelma tehdään sillä tasolla, että sen perusteella voidaan esittää talouden kehitystä kuvaavat tunnusluvut aikasarjana.

Investointiohjelmasta tulee käydä ilmi kolmen seuraavan vuoden investoinnit ja niiden rahoitussuunnitelma. Rahoitussuunnitelma pitää sisällään lainamääräkehitysarvion. Investointiohjelman yhteydessä esitetään myös arvio investointien vaikutuksesta maksuvalmiuteen, varavaraisuuteen ja suhteelliseen velkaantuneisuuteen.

11. Konsernitilinpäätös

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöstä, johon kuuluvat kunta emoyhteisönä sekä tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta. Konsernitilinpäätökseen yhdistellään myös kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Konsernitilinpäätöksen laatii kunta.

Konsernitilinpäätös on täydellinen konsernitilinpäätös, joka sisältää konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman, konsernitaseen sekä niiden liitetiedot.

Konsernituloslaskelmalla liitetietoineen osoitetaan kuntakonsernin tulorahoituksen riittävyys ja toiminnan taloudellinen tulos. Konsernitaseella ja sen liitteillä osoitetaan kuntakonsernin taloudellinen asema selvittelemällä konserniyhteisön varat sekä konsernin velat ja vastuut ulkopuolisille. Konsernin rahoituslaskelmalla tarkoitetaan kunnan ja sen tytäryhteisöjen rahavirrat käsittävää laskelmaa, josta käyvät ilmi konsernin varojen hankinta ja niiden käyttö tilikauden aikana.

Konsernituloslaskelma ja konsernin rahoituslaskelma laaditaan kalenterivuotta vastaavaksi tilikaudeksi ja konsernitase päivämäärälle 31.12. Konsernitilinpäätökseen yhdistettävällä tytäryhteisöllä tulee pääsääntöisesti olla sama tilikausi kuin kunnalla.

Kunnanhallituksen selvitys kuntakonsernin tavoitteiden toteutumisesta otetaan kunnan tilinpäätökseen sisältyvään toimintakertomukseen. Toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa, miten valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet kuntakonsernin toiminnassa. Selvitys koskee konsernijohdon toimintaa, kunnan edustajien toimintaa tytäryhteisöissä ja sitä, miten tytäryhteisöille talousarviossa ja –suunnitelmassa tai muutoin asetetut tavoitteet ovat toteutuneet.

11.1. Konsernissa sovellettavat tilipuitteet ja tilinpäätöskaavat

Kuntakonsernissa eri yhteisöt pyrkivät tilien osalta yhdenmukaiseen nimikkeistöön kirjanpitoasetuksen ja sen perusteella annettujen sitovien ohjeiden puitteissa.

11.2. Ohje tietojen antamisesta konsernitilinpäätöksen laatimiseksi

Konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tytäryhteisöt toimittavat seuraavat asiakirjat:

- tilinpäätösasiakirjat, toimintakertomus sekä tilintarkastuskertomus,
- tuloslaskelman toteutumisvertailu,
- kokonaistalouden tunnuslukuvertailu kannattavuudesta, maksuvalmiudesta ja vakavaraisuudesta,
- tuotannon määrä, laatu ja muita toiminnallisia tavoitteita koskeva tunnuslukuvertailu.

Mainitut toteutumavertailut toimitetaan erikseen vain, jos ne eivät sisälly toimintakertomukseen.

Kunnan konsernijohto tai talousjohto antaa tarvittaessa edellisten lisäksi ohjeita tietojen toimittamisesta.

12. Keskitetyt konsernitoiminnot

Tavoitteena on, että konsernissa hyödynnetään erilaisten tukipalvelujen hankinta- ja volyymiedut sekä ammatti- ja erityisosaaminen.

12.1. Konsernin sisäiset hankinnat

Hankintalainsäädäntö edellyttää, että kuntien on kilpailutettava hankintansa. Myös julkishallintoon kuuluvan muun oikeushenkilön kuten kunnan omistaman yhtiön tulee kilpailuttaa hankintansa. Lähtökohtaisesti myös kahden hankintayksikön väliset hankinnat tulee kilpailuttaa. Konsernin sisäisiä hankintoja suunniteltaessa hankintasäännösten asettamat reunaehdot ja rajoitukset tulee ottaa huomioon.

Merkittävä poikkeus kilpailuttamisvelvoitteeseen tekee tilanne, jossa konserniin kuuluva hankintayksikkö tekee hankinnan sen sidosyksiköltä. Kunta voi hankkia tavarain tai palvelun ilman kilpailutusta kokonaan omistamaltaan yhtiöltä, joka ei toimi markkinoilla.

12.2. Hankintayhteistyö

Kunnan konserniyhteisöjen on selvitettävä hankintayhteistyöedellytykset ennen hankintojen toteuttamista.

12.3. Rahoitusta, sijoituksia ja takauksen antamista koskevat ohjeet

Tytäryhteisöillä on neuvotteluelvoite kunnan konsernijohtoon kanssa ennen kuin tytäryhtiö päättää merkittävästä lainanotosta tai sijoituksista sekä aina takauksen tai vakuuden antamisesta. Tytäryhteisöt noudattavat konsernijohtoon antamia ohjeita rahoituksen suunnittelussa ja järjestämisessä.

Keskitetty kassavarojen sijoittaminen voidaan toteuttaa kassaylijäämien keskinäisellä lainauksella konserniyhteisöjen kesken. Järjestely voidaan tehdä konsernitilin kautta tai muulla hyväksyttävällä tavalla. Sisäinen kassalainaus voidaan toteuttaa myös erillisinä varojen siirtoina konserniyhteisöjen välillä noudattaen konserniohjeessa tai erillisessä ohjeessa annettuja määräyksiä koroista ja mahdollisista luottolimiiteistä.

12.4. Henkilöstöpolitiikka

Konsernin tytäryhteisöt pyrkivät noudattamaan toiminnassaan soveltuvin osin kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita. Etenkin harkinnanvaraisten työsuhteen etujen myöntämisessä yhteisöt pyrkivät noudattamaan kunnan käytäntöä.

Tytäryhteisöt järjestävät eläkevakuutuksensa niin, että se on kunnan edun mukaista ellei tytäryhtiön etu muuta edellytä.

12.5. Riskienhallinta

Konserniyhteisön riskienhallinnassa pyritään noudattamaan yhteisiä toimintaperiaatteita.

12.6. Tukipalvelut, tietojärjestelmät ja tilat

Kuntakonsernin yhteisöjen tulee toiminnan kustannustehokkuuden edistämiseksi hyödyntää kunnan tuottamia tukipalveluita. Merkittävien konsernin ulkopuolisten tukipalvelujen hankinnasta tulee tytäryhteisöjen neuvotella etukäteen konsernijohdon kanssa.

Kuntakonsernin yhteisöissä tulee mahdollisuuksien mukaan käyttää samoja tietojärjestelmiä sekä noudattaa yhteisiä tietohallinnon strategioita ja toimintaohjeita. Konserniyhteisöjen tulee neuvotella toimitilojen hankinnasta ja niihin tehtävistä merkittävistä muutoksista konsernijohdon kanssa ennen toimenpiteisiin ryhtymistä.

13. Kuntakonsernin tarkastus ja valvonta

13.1. Konsernin valvonta

Konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat on määritelty edellä kohdassa 7 Toimivallan jako. Konsernijohto voi käyttää apuna toimialajohtoa valvonnassa. Konsernivalvonnan kohteita ovat erityisesti konserniyhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi.

13.2. Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kunnan tarkastuslautakunta arvioi kuntakonsernia koskevaa tavoiteasettelua ja tavoitteiden toteutumista. Tarkastuslautakunnan arviointi kohdistuu tavoitteisiin, jotka valtuusto on asettanut konsernijohdolle, kunnan edustajille tytäryhteisöissä sekä lisäksi niiden tavoitteiden toteutumiselle, jotka valtuusto on asettanut tytäryhteisöille kunnan talousarviossa ja –suunnitelmassa sekä konserniohjeessa.

Arvioinnin perusteena käytetään kunnan talousarvioon ja –suunnitelmaan sekä muihin suunnitteluasiakirjoihin merkittyjä tavoitteita ja niiden toteutumisseurantaa toimintakertomuksessa ja muussa tytäryhteisöjä koskevassa konsernijohdon raportoinnissa. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita selvityksiä ja tarkastushavaintoja konserni- ja omistajaohjauksen toimivuudesta ja tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuudesta.

13.3. Tilintarkastajan valinta

Tarkastuslautakunta järjestää kunnan tilintarkastuspalvelujen kilpailutuksen ja samassa yhteydessä voi pyytää tarjouksen myös konserniyhteisöjen tilintarkastuksesta sekä voi tehdä tarjousvertailun ja nimetä tilintarkastajaehdokkaat konserniyhteisöille. Tytäryhteisön tilintarkastajan valinnasta päättää tytäryhteisön asianomainen toimielin. Tarkastuslautakunta voi yhteen sovittaa myös kuntakonsernin tarkastuksen järjestämistä koskevien linjausten valmistelun valtuustokausittain tai useammin. Tällaisia linjauksia voivat olla ohjeet tarkastuspäivien määrästä erikokoisissa tytäryhteisöissä tai ohjeet vastuullisen tilintarkastajan tai tarkastusyhteisön valitsemisesta tytäryhteisöjen vastuulliseksi tilintarkastajaksi tai avustavaksi tilintarkastajaksi.

Tarkastuslautakunnan tietojensaantioikeus tytäryhteisöissä rajoittuu konsernijohdon raportointiin ja muihin viranomaisten hallussa oleviin asiakirjoihin salassapitosäännösten rajoissa.

Konsernitilinpäätöksen tarkastamisessa noudatetaan kunnan tilinpäätöksen tarkastuskäytäntöjä. Tilintarkastuskertomuksessa otetaan kantaa siihen antaako konsernitilinpäätös oikeat ja riittävät tiedot kuntakonsernin tilikauden toiminnasta ja taloudesta.

14. Tytäryhteisöjen neuvotteluelvoitteet

Tytäryhteisön hallituksen on hankittava konsernijohdolta ennakkokäsitys seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen,
- yhteisön toiminta-ajatuksen muuttaminen,
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäätöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan,
- pääomarakenteen muuttaminen,

- toimintaan nähden merkittävät investoinnit,
- kiinteistö- ja yrityskaupat,
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti ole annettu yhtiön tehtäväksi,
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus,
- toimintaa nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen,
- merkittävä lainanotto ja –anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiötä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen,
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen,
- periaatteelliset tai taloudelliset merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset,
- merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut,
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhtiön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä,
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen,
- toimitusjohtajan valinta sekä tämän työsuhteen ehdoista päättäminen,
- merkittävät tukipalvelujen käyttöön ja toimitilojen käyttöön liittyvät ratkaisut.

15. Tiedottaminen konsernia koskevista asioista

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on sopivin tavoin tiedotettava asukkailleen yhteisön tai säätiön toiminnasta silloin, kun se hoitaa kunnallista tehtävää. Yhteisön tai säätiön on annettava tiedotusta varten kunnan keskushallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksesta vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolelta kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja toimintapolitiikkaa. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

Liite 1:

Konserniin kuuluvat tytäryhteisöt, osakkuusyhtiöt ja kuntayhtymät, joissa Pyhäjoen kunta on jäsenenä, sekä konsernin omistusosuus 31.12.2008.

Kunnan konserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt:

▪ Pyhäjokisuun Vesi Oy	100 %
▪ Kiinteistö Oy Hourunkoski	100 %
▪ Pyhäjoen Teollisuusyhtiö Oy	100 %
▪ Pyhäjoki Data Oy	63 %

Kunnan osakkuusyhteisöjä ovat seuraavat yhteisöt:

- Pyhäjoen Jäähalli Oy

Kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri
- Pohjois-Pohjanmaan erityishuoltopiiri
- Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymä
- Raahen koulutuskuntayhtymä

Lisäksi kunta omistaa vähäisessä määrin yksittäisiä osakkeita.